



# Oxögat

nr 3  
november 2023

MEDLEMSBLAD • FÖRENINGEN VADSTENA-AKADEMIENS VÄNNER

## NY KONSTNÄRLIG LEDARE OCH VD

### *Från Läckö slott till Vadstena slott*

Operaregissören Catarina Gnosselius blir ny konstnärlig ledare och vd för Vadstena-Akademien. Från sitt arbete på Läckö slott vid Väneren tar hon över rodret på Vadstena slott vid Vättern.

– Jag är alldeles varm vid tanken! Jätteglad och tacksam över att kunna få vara en del av något som växer och utvecklas, och verka för kultur och bildning, i dag viktigare än någonsin.

Efter 23 år med Nils Spangenberg som kapten på den internationella farkosten i svenska vatten intas kommandobryggan nästa höst av en 60-årig kvinnlig kapten.

#### **Vilken blir din färdriktning?**

– Akademien och dess framgångsrika arbete är ett fullgott bevis på att jag inte behöver hitta på några nya farleder.

Hon är redan väl förtrogen med trakten, och bor endast 12 mil bort i byn Borg intill Nyköping. Född på Vikbolandet och uppväxt i Trosa.

#### **Vad betyder detta för ditt navigerande?**

– Allt! Jag ser fram emot att få sätta ner mina fötter i akademiens bördiga jord. Och jag kan fortsätta att vara verksam lokalt om sommaren och centralt om vintern, precis som på Läckö.

Där har hon lett verksamheten med opera och scenkonst sedan 2008. Hon är också erfaren producent och dramaturg. Catarina Gnosselius har således lång erfarenhet av operavärlden och att sätta upp såväl moderna musikaliska verk som *Carmina Burana* och *Rebecka* som Verdis *Maskeradbalen*.

Känd för att konsekvent arbeta med psykologisk realism och noggrant genomförd personregi, enligt SvD.

Att för första gången sätta upp Berlioz opera *Béatrice och Bénédicte* i Sverige 2016 betraktades som en bragd. Och Catarina Gnosselius lyckades att göra en screwballkomedi av denna renässanshistoria som bygger på Shakespeares *Mycket väsen för ingenting*.

**"Jag ser fram emot att få sätta ner mina fötter i akademiens bördiga jord."**



Självporträtt av Catarina Gnosselius.

#### **Husgud, någon?**

– Shakespeare! Renässansen! Som tonåring med bakgrund att vara udda, utfryst och mobbad fick jag spela Katarina i *Så tuktas en argbigga* och plötsligt fanns en plats där jag fick vara mig själv.

Hon kommer att angöra Vadstena efter att akademien firat sina 60 år nästa sommar.

#### **Blir det extra flaggspel kanske?**

– Jag kommer sätta upp Rossinis opera *La Gazetta* på Läckö för första gången i Sverige. Nils Spangenberg kommer att fira akademiens jubileum. Vi slutar på var sitt slott med flaggan i topp!

#### **Tills sist, vad betyder Vadstena och akademien för dig?**

– Jag har länge följt Vadstena-Akademien med beundran och arbetet med det historiska som möter nuet och framtiden. Inte minst att ge unga plats att arbeta med redan yrkesverksamma. Det kan vara en avgörande språngbräda..

MARIA WAXEGÅRD



FOTO: MARTIN HELLSTRÖM

Sopranen Minna Tägil gör sitt genombrott som systemen Alice lockad av den mediala mottagningen hos Madame Kolthoff, gestaltad av mezzosopranen Ingrid Tobiasson.

## ANDEFABRIKEN

### *Svart komedi med många ljuspunkter*

Var finns meningen med livet när man blir ensam kvar på jordklotet med pengar i näven och alla andra svävar i en tom och kall andevärld, frågar sig sångaren och musikdramatikern Karin Westberg som rycks med av Daniel Nelsons nya opera och de unga sångarnas fantastiska insatser. Inte minst Minna Tägil.

Svart, svart, svart! Tunga draperier omringar scenen och publik. Svävande bord, seansrekvisita och magiska tricks. Ensemblens kostymer understryker scenografin. Svart, svart, svart!

London 1899 och i centrum står Madame Kolthoff med sin mediala mottagning dit människor vänder sig för att få svar på livets små och stora frågor. Det är på människors sökande som Madame livnär sig. En verksamhet som hon vill få certifierad.

Ett mångfacetterat persongalleri passerar hennes hem. Borgarparet Plunkett-Bryce med inredningsproblem, systersonerna Lilly och Alice som är varandras motsatser – romantikern och visionären – kontrollanterna för Socialister

för Kritisk och Spiritistisk Forskning (SKSF) Tom och Barry som vill rensa branschen på charlataner och så en rättskaffens konstapel.

En svart komedi som slutar mörkt och universumtomt. Var finns meningen med livet när man blir ensam kvar på jordklotet med pengar i näven och alla andra svävar i en tom och kall andevärld...

Men på vägen dit är det roligt och fyndigt med det synkroniserade Dupond och Dupondparet Tom (Clifford Lewis) och Barry (Mattias Gunnari), obeslutsamma Lord och Lady Plunkett-Bryce (David Risberg och Amie Foon) samt ordningsmaktens konstapel Gustav Johansson. Vilka komediener i vardande!

Allvar och naivitet i de två systrarna Lilly (Rebecka Wallroth) och Alice (Minna Tägil). De förvaltar sina karaktärer förträffligt på resan genom operan. Alice har fått den mest genomarbetade gestaltningen medan Lilly går från rättvisans förkämpe till kallblodig egenföretagare – en svårbegriplig vändpunkt i handlingen. Slug och girig är Madame Kolthoff (Ingrid Tobiasson) som håller den röda tråden historien igenom.

Än en gång lyssnar vi till fantastiska, välklingande unga sångare som behärskar sina instrument suveränt. Alla på en mycket hög nivå. Minna Tägil, som fortfarande är under utbildning, gör här sitt genombrott. Veteranen Ingrid Tobiasson som med välbehållen röst – med ett uns av grusig karaktär – är det perfekta mezzomediet.

Den tajta välljudande orkestern under Joachim Gus-

tafssons ledning tar sig an Daniel Nelsons underhållande musik både lekfullt och professionellt. Det är smäktande, medryckande, mystiskt och färgat av handlingen.

Men de recitativa avsnitten är fyrkantiga och stoppar upp flödet i berättandet. Det är ett par takter orkester, ett par ord, ett par takter orkester osv. Den svenska satsmelodien utnyttjas inte, ord betonas fel och texten tappar innehåll och fart. Alla karaktärer låter likadant. Här kunde librettisterna Tuvalisa Rangström och Magnus Lindmans annars spexiga och kluriga text fått mer must och ordutrymme à la Shakespearekomedi. Det hade lyft denna svarta komedi ytterligare.

Till sist hoppas jag att Gustav Johansson får ytterligare en sommar på Vadstena-Akademien. Dags att han får ta större utrymme med sin härliga bas och komiska ådra.

KARIN WESTBERG

### *"Det bästa jag varit med om"*

Vad tyckte tonsättaren Daniel Nelson själv? Här berättar han om sina intryck och hur han uppfattar den blandade kritiken.

Jodå, Daniel Nelson läser recensioner med nöje. Spännvidden mellan omdömena om denna mörka och ruskiga historia var stor – från tossigt och spexartat till cyniskt. Inte alla var odelat positiva till musiken.

– Jag gillar maskiner och att musiken får låta som en maskin, förklarar han. Varje kuggjul går runt i sitt eget tempo och det blir lager på lager med rytmer. Det är som en motor som ändras hela tiden beroende på vilka teman jag väljer. Jag har en förkärlek för punk och eklekticism.

Redan under de tre första minuterna av hans opera *Andefabriken* kan man höra hur musiken utvecklas från "halvljust till mörkaste mörkt". Ouvertyren banar nämligen väg för upplevelsen av operan.

Det förvånar honom därför att någon recensent uppfattat en tango i operan. Nej, verkligen inte, säger han. Men här sjunger sångarna i kanon och alla följer efter.

– Systrarna Alice och Lilly och Madame Kolthoff är de enda karaktärerna i operan, fortsätter han. De vill visa hur långt man är beredd att gå för att nå framgång. De andra sångarna är mer framställda som staffagefigurer och klippdockor.

Men att kritiker ibland missar själva poängen händer. De uppträdande kan ha en diametralt motsatt uppfattning.

– Jag minns en utsändning med sångerskan Camilla Tilling och radioorkestern som möttes av mycket lama applåder. Alltmedan orkestern gav stående ovationer.

Hans omdöme om uppsättningen på Vadstena slott är solklar.

– Vilket sångarlag! Det bästa jag varit med om! Orkestern likaså! Fantastiskt fin föreställning!

– Jag har haft en mycket bra sommar i Vadstena, slutar Daniel Nelson.

MARIA WAXEGÅRD

## STJÄRNLANS

### *Vad tyckte publiken?*

Oxögat ställde frågan till några Vänner efter uruppförandet av *Andefabriken*. Genomgående fyra stjärnor.

★★★★

**Elisabeth Vahlquist, vän sedan 20 år:**

– Fyndig text, rolig dekor och vackra klänningar! Efter alla dessa år har man höga förväntningar men *Andefabriken* infriade det mesta.



Elisabeth Vahlquist

★★★★

**Bengt Horn, medlemsansvarig i Vännerna:**

– Tänkvärt! Säger mycket om mänsklig svaghet. Och väldigt aktuell! Vår tid är full av människor som inte skyr några medel för att bluffa sig fram. Överraskande musik och skickligt utfört.



Bengt Horn

★★★★

**Elisabeth Nilsson, ordförande i Vadstena-Akademien:**

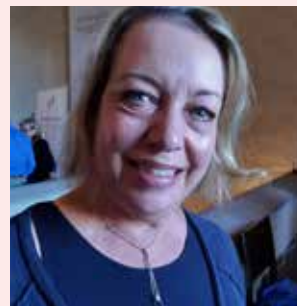
– Mycket bra musik, fantastiska sångare och intressant scenografi!



Elisabeth Nilsson

**Nina Stemme, världssopran:**

– Jätterolig! Gillar att publiken kommer in i scenrummet och stämningen direkt. Men det är min man (Bengt Gomér) som gjort scenografin! Jag delar däremot aldrig ut några stjärnor efter ett genrep, det känns inte schysst.



Nina Stemme



Loa Falkman och Helena Döse framträdde 1971 i uruppförandet av *Av ont kommer gott* från 1653 där en framtida påve skrivit librettot. Föreställningen gavs sedan på Drottningholm slottsteater. Men det saknades tusen kronor för att göra en skivinspelning.



FOTO: RIKARD WESTMAN

Framgångsrik och hyllad – Arnold Östman dirigerade själv sina arkivfynd både hemmavid och utomlands. Hans uppsättningar på Vadstena-Akademien och Drottningholmsteatern blev epok-görande. Arnold Östman dirigerar musikerna i tre olika rum för att skapa akustiska effekter i Rikssalen på Vadstena slott 1974.

Curt Appelgren och Anita Soldh debuterade i barockoperan *Stellidaura*, som var regissören Göran Järvefelts första uppställning och med Arnold Östman som dirigent vid cembalon. Det var 1974 och första gången som en countertenor uppträdde på en svensk scen i modern tid.

## Barockmusikmästaren med hemliga nycklar

I dessa mörkaste av tider kan trots allt ljusa tankar och vackra minnen komma oss till mötes. Ofta sker det med musikens hjälp som lockar fram hågkomster och skapar bilder för vårt inre. Minnenas musik skänker svar på våra svåra frågor. Det är gott att veta. Varifrån kommer musiken frågade Ingmar Bergman och gjorde det till en existentiell fråga. Tids nog får vi svar.

Helt nyligen kom dödsbudet att dirigenten och cembalisten Arnold Östman har lämnat jordelivet vid 83 års ålder. Han ägnade sitt liv musikens hemligheter. Arnolds rötter i Vadstenas musikliv var djuplodande och vidsträckt. Hans framgångar som musikkforskare och framgrävande expert på tidiga operor i Vatikanens bibliotek bidrog till att helt okända renässans- och barockoperor kom att framföras vid Vadstena-Akademien och på Drottningholmsteatern. Arnold regisserade på sitt sätt de epokgörande uppsättningarna genom att själv dirigera sina arkivfynd både hemmavid och utomlands. Även nyskrivna operor knådades under Arnolds musikaliska händer.

Vi har haft mycket med varandra att göra genom åren. Arnold Östman höll i taktpinnen när Håkan Hagegård och Erik Saedén erövrade Drottningholmsteatern 1979 som Don Giovanni och Leporello i Göran Järvefelts epokgörande uppsättning. Orkestern spelade som besatt vill jag

minnas med överraskande tempi och sensuella känslorstormar. Ryktet spreds om den magiska uppsättningen. Musiken framfördes med autentiska instrument. Och autentiskt hängivna medarbetare. Publiken sov utanför teatern för att komma över biljetter...

Samarbetet mellan Östman och Järvefelt resulterade i flera storartade produktioner. Gluck och Mozart hälsades välkomna in i värmen på teatern. Arnold tog ett stadigt tag i repertoaren och verksamheten tillsammans med Per Forsström som effektiv administrativ chef. Arnold och Per blev ett radarpar. Undertecknad som från början var anställd på teatermuseet som professor Agne Beijers mycket unge assistent lyftes bokstavligen in i den språkande teaterverksamheten. Jag utnämndes till teaterns dramaturg. Detta förändrade hela mitt liv. Arnold ville komma åt "teaterhistorien" som han sa. Han ville åt kunskaperna som fanns kring gammal uppförandepaxis och instrumentkonst. Vi började med att undersöka det gamla teaterljuset. Drottningholmsteaterns hemligheter skulle befrukta den konstnärliga verksamheten. Teatermuseet med tillhörande arkiv skulle vara en öppen åtkomlig källa att hämta kunskap ur. Under en kort period utnämndes Arnold Östman till både teater- och museichef. Men det blev ett nummer för mycket.

Sista gången jag träffade Arnold Östman var på Confidencen – Sveriges äldsta bevarade barockteater. Han satt och studerade Glucks *Orfeus och Eurydike* i ett stort partitur i salongsmörkret och ville ha sällskap. Vi pratade

en stund som vanligt om vårt älsklingsämne: den magiska scenbelysningen med alla levande ljus som en gång i världen förhöjde känslan och skapade lust att leka och släppa loss fantasier när mörkret ruvade utanför teaterdörrarna. Allt vi sysslade med på teatern drevs av denna nyfikenhet och leklust. Sanningen fanns i den musik som framfördes med "stiltrogna" instrument med inneboende skirhet och skörhet och sensuella kraft. Jag hör det inom mig. När Arnold Östman sitter vid cembalon eller slår sig ner på dirigentplatsen startar miraklet. Musiken blir självlysande. "Eklärerad" hade man kanske sagt på den tiden! Det är lätt att föreställa sig alla hundratals levande lågor från osande och droppande vaxljus som en gång utgjorde världen. Med Mozarts musik och Arnold Östman på pulten var allting möjligt. Ljuset och musiken var de hemliga nycklarna. Drottningholmsteatern, Ulriksdals och Gripscholms Slottsteater och den gamla teatern i Vadstena var som strandsatta bortglömda instrument som bara väntade på att väckas till liv.

TURE RANGSTRÖM

## *Arnold Östman 1939-2023*

Född i Malmö men flyttade som ung till Vånga i Östergötland där hans far var missionspastor. Som tolvåring blev han missionskyrkans ordinarie organist och tog som femtonåring organistexamen och spelade sedan i metodistkyrkan, S:t Lars kyrka och Domkyrkan i Linköping.

Efter studenten på Linköpings högre allmänna läroverk studerade han först litteraturvetenskap och konsthistoria vid Lunds universitet och fortsatte med musikvetenskap. 1969 blev han lärare vid Statens musikdramatiska skola.

Redan från starten deltog han i Vadstena-Akademiens verksamhet genom grundaren Ingrid Maria Rappe och forskade i notbibliotek i Italien med musikforskaren Åke Sällström. 1971 blev han akademiens konstnärlige ledare och fortsatte under tio år att framföra okända renässans- och barockoperor i Vadstena. Dessutom beställde och dirigerade han helt nyskrivna operor. Samtidigt verkade han som chef för Norrlandsoperan i Umeå under tre år mellan 1974 och 1977.

1979 blev han chef för Drottningholms teatermuseum och året därpå konstnärlig ledare för Drottningholms slottsteater. Detta uppdrag innebar hans stora genombrott och varade till 1992. Sedan dess var han internationellt verksam i både USA och Europa vid bl a Staatsoper och Volksoper i Berlin, L'Opéra Garnier och Opéra Bastille i Paris samt Covent Garden i London. För sina skiv- och filminspelningar erhöll han många priser, bl a Prix Italia, Edison Classical Music Awards och Deutscher Schallplattenpreis.

Arnold Östman utnämndes till fil hedersdoktor vid Umeå universitet, var ledamot av Kungliga musikaliska akademien och riddare av franska hederslegionen. Han tilldelades Litteris et Artibus, HM Konungens stora medalj "för sina betydelsefulla insatser i svenskt musikliv" och Kungl musikaliska akademiens stora medalj "för sina stora insatser inom operakonsten".

## ORDFÖRANDEN HAR ORDET



FOTO: MARIA WAXEGÅRD

Ettan Bratt och halva årsmötet.

## *Käraste Vänner!*

Sommaren är kort. Det mesta regnar bort. Men vilka fina minnen! Först årsmötet som samlade rekordmånga Vänner. Aldrig har uppslutningen varit så stor. På bilden härintill syns bara hälften av alla vänner i Asylens stora sal. Och bara en antydning av hedersledamoten Magnus Vahlquist som höll årsmötet som alltid i perfekta tyglar.

Sommarens föreställning på slottet blev också en annorlunda upplevelse, hyllad av många. Vår recensent i Oxögat sällar sig naturligtvis till den stora kören.

Så Vändagen i Klosterkyrkan som blev sällsynt högtidlig med sångarnas underbara röster och klangen från en vibrafon. Och ledamoten Viveca Sörensens inspirerande lärdom om gravhällarna i kyrkan.

Ett särskilt tack till ledamoten Rune Gyllander och Jan Schönborg för deras generositet att bjuda vännerna på en måltid, vilket de gjort alltsedan pandemin för tre år sedan. Vilken tröst i dystra tider!

Nu ser vi fram mot att Vadstena-Akademien kan jublera och fira sina sextio framgångsrika år. Hur vet vi ännu inte. Men Vännerna hoppas kunna bidra med ett nytt jubileumsstipendium. Hoppas du som vän antar uppropet. Alla bidrag mottas varmt!

En efterträdare till konstnärlige ledaren Nils Spangenberg är också utsedd. Regissören och dramaturgen Catarina Gnosspelius tar över takt-pinnen och det ser vi med stor förväntan fram mot. Vi hälsar både henne och nya vänner varmt välkomna!

ETTAN BRATT

## Havet sjöng på vändagen

Stipendierna regnade över sommars "stjärnskott" i Klosterkyrkan denna osedvanligt blöta operasäsong. För tredje gången delade Vännerna ut rekordsumman 110 00 kr vid en konsert där havet sjöng och flodvattnet strömmade.

Vändagen blev lyckligtvis ingen blöt historia även om vattentemat var tydligt – sammansatt av sångerskan Millan Bäckström. Här gick färden över floden Cé och Ol' man River. Sopranen Minna Tägil tolkade Francis Poulenc med svärta och utsökt vemod, och basen Gustav Johansson formade finalen med Jerome Kerns örhänge.

Mäktigt inledde han som Ibsens Bergmanden med tunga hammarslag mot berget, för att finna livets skatter, i Emil Sjögrens tonsättning. Och Minna Tägil fick havet att sjunga som bara Gösta Nystroem kan tolka det. Ackompanjatör vid flygeln var Ludvig Nilsson som gjorde sin fjärde sommar som instuderare i akademiens operor.



– Här finns en storhet i det lilla, konstaterade basen **Gustav Johansson**, som var tillbaka i Vadstena där han studerade mellan 2014 och 2016. Han organiserade också en bejublad stödkonsert för VaSP. Pengarna från stipendiet ska gå till sånglektioner och att resa till New York.



Ensam i sitt slag – slagverkaren **Lydia Johansson** trollade fram drömmar på sin vibrafon. Hon har ett år kvar på utbildningen i Göteborg och utbrast: Vilken hög kvalitet på Vadstena-Akademien, så inspirerande och kompetenta musiker! Själv slog hon alla med häpnad.



– En unik situation, jag har fått göra allting i sommar, inte bara dra kabel, uppgav ljusdesignern **Nora Morén** som studerar vid konstnärliga högskolan i Stockholm och därför särskilt välkomnade pengarna från stipendiet.



– Jag ska ta lektioner i italienska och spanska och debutera i *Così fan tutte*, berättade sopranen **Rebecka Wallroth** när hon tog emot stipendiepengarna. Dagen efter den bejublade konserten med symfoniorkestern i Norrköping flyttade hon till Berlin. – Jag trodde det skulle bli långtråkigt i en liten stad som Vadstena, men det har varit en fantastisk sommar och jag har lärt känna så många i arbetslaget. Efter *Allsången på Skansen* med Johanna, som är min bästa kompis och syster, kommer vi framträda mer tillsammans, lovade hon.

De båda sångarna tog emot Märta Christina och Magnus Vahlquists stipendium respektive Stina-Brita Gustafson Kritz & Lars Kritz stipendium. Samma stipendium tillföll slagverkaren Lydia Johansson som med sina klubbor trollade fram de mest sublimes drömmar av John Cage på sin vibrafon.

Mezzosopranen Rebecca Wallroth – som var förhindrad av engagemang på Konserthuset – fick ta emot sitt stipendium till Ingrid Maria Rappes minne påföljande dag. Slutligen tilldelades ljusassistenten Nora Morén Arne Svahns stipendium.

Vännernas guide Viveca Sörensen avslutade konserten med en livfull skildring av vilka historiska gestalter som vilar under gravhällarna i kyrkan. Den belönades också med stormande applåder. Stipendiater och Vänner bjöds sedan på en läcker måltid av ledamoten Rune Gyllander och Jan Schönborg på restaurang Wasa. Platsen för forna tiders festligheter då Vadstena ståtade med länets vackraste stadshotell.

MARIA WAXEGÅRD



– Det har varit en fantastisk upplevelse, summerade sopranen **Minna Tägil** om sitt genombrott i *Andefabriken*. Att få samarbeta med alla och låta rollen som Alice göra en resa. Jag är bara så jätteglad över stipendiet som ska gå till språklektioner och resor till olika auditions. Hon studerar ännu på musik- och operahögskolan vid Mälardalen, uppmuntrad av sin familj i Göteborg med många musiker i släkten.



Värden och ledamoten Rune Gyllander tackade sångerskan Millan Bäckström för vändagens program och konstnärlige ledaren Nils Spangenberg för sommars föreställning.

FOTO: HÅKAN WASEN, MILLAN BÄCKSTRÖM OCH MARIA WAXEGÅRD

## Premiär för Almas sånger

– Jag vill aldrig någonsin sluta sjunga dessa sånger! Sopranen Millan Baeckström gav sin debutkonsert i Vadstena i somras och publiken delade hennes hänförelse.

FOTO: MARIA WAXEGÅRD



Millan Baeckström och Simon Sahlén har nyss avslutat studierna vid Örebro universitet och konserten var deras gemensamma projekt.

Efter över ett års arbete introducerade hon *Almas sånger* av amerikanen Andrew Beall, som anses ha funnit "nyckeln" till att komponera för marimba och sopran. Dormitoriet på Klostermuseet var fylld till brädden av denna udda och rika musik, liksom bravoropen.

– Särskilt texten har fångat mig och orden "Take me away with you", förklarade Millan Baeckström som tillsammans med Simon Sahlén på marimba hoppas väcka intresse för dessa gammaltestamentliga sånger om "hur det är att älska en man som har tusen andra älskarinnor". I Alma – mörkhyad och med valkiga händer – finner kung Salomon den enda riktiga kärleken. Verket skrevs 2010 och Beall har rönt stor uppmärksamhet för sin "ärliga, musikaliska och starka" tolkning av denna kärleksorg.

Ett knippe haikudiker av Jorge Vidales samt kompositioner av Daniel Berg för vibrafon inledde konserten. "Magiskt" löd omdömet från publiken. Millan Baeckström har nu fortsatt till operahögskolan i Göteborg och börjat praktiken direkt, som Donna Anna i *Bröderna Mozart* på Folkteatern.

– Vadstena är mitt hem, och jag siktar på att slå mig ned där för gott efter 2025, säger hon. För Vännerna är hon ett känt ansikte som ledamot av styrelsen.

## Upprop!

Nästa år fyller Vadstena-Akademien 60 år. Detta vill vi fira genom att bidra med ett eller två stipendier till de medverkande i sommarens föreställning. Alla bidrag – stora som små – är välkomna.

Genom åren har vi sett hur angeläget det är att stödja begåvade elever för att de ska kunna förkovra sig inom sitt område. Vad passar då bättre än att samlas till ett nytt stipendium när Vadstena-Akademien jubilerar?

Under tre år har vi kunnat dela ut 150 000 kr ur Stina-Brita Gustafson Kritz och Lars Kritz minnesfond, men dessa medel är nu förbrukade.

Vi hoppas att du som vän inser värdet av att vi även i fortsättningen kan dela ut motsvarande summor och nu vill bidra till ett nytt stipendium. Sedan tidigare delar vänföreningen ut 20 000 kr till Ingrid Maria Rappes minne och 15 000 kr ur Arne Svahns minnesfond.

Sätt in valfritt belopp på bankgiro 294- 4569 före 1 maj 2024. Kom ihåg att märka beloppet med "Jubileumsfond" och ditt namn.

STYRELSEN



David Berntsson lär sig fransk intonation av franskspråkige pianisten Carlos Murakami. Ingrid Haking Raaby är glad över att romanssången rymmer så många uttryck.

FOTO: MARIA WAXEGÅRD

## "Det är i det lilla det händer"

– Det får inte låta som Öland och Gotland. Fraserna måste hänga ihop. Ingrid Haking Raaby är tydlig och humoristisk. Tillbaka i Rödtorner i Vadstena är hon i sitt esse som romansintrepretatör.

– Vad handlar sången om? Lyssna och blunda, känn rosens doft! Se till att du har en linje! Det får inte bli två starter utan *en* start!

Råden duggar tätt medan sångarna prövar roman-ser av bland annat Wilhelm Stenhammar och Gabriel Fauré. Under sex julidagar turas fyra kvinnoröster och fyra mansröster om att sjunga våra mest uppskattade roman-ser, men också helt obekanta. Som några sånger ur Stenhammars *Junge Liebe* med text av Heinrich Heine som Ingrid Haking Raaby var med om att uruppföra 1976 i Stockholm.

– Läs gärna texten på franska, uppmanar hon pianisten Carlos Murakami som har franska som modersmål. Han får som ackompanjatör ge den rätta intonationen av romanslitteraturens pärlor. Att sjunga på franska anses inte det lättaste. I synnerhet om man inte kan tolka orden.

– Men för mig känns det naturligt, säger Annalouisa Magnusson som redan i skolan valde att studera franska språket och nu studerar vid operahögskolan i Göteborg. Hon tycker att Stenhammars *Flickan kom från sin älskling möte* egentligen är en opera på drygt fyra minuter.

### Så vad tar ni med er efter kursen?

– Vi har blivit mycket bättre på att sjunga på franska, säger David Berntsson och Joel Lindmark som gått ut som de sista eleverna på Vadstena Sång och Pianoakademi i våras.

De gillar Vadstena för att där finns "mycket engagemang och stor publik". Nu ska David fortsätta med studier på egen hand och Joel fortsätter vid musikhögskolan i Örebro.

### Favoriter?

– Allan Petterssons *Barfotasånger* är väldigt underskattade, tycker Joel.

– Skandinavien har en stor sångskatt, menar David som också föredrar senromantiska tyska roman-ser.

För Ingrid Haking Raaby blev kursen i romansintrepretation åter en påminnelse om att repertoaren är långt större än vad publiken känner till.

– Roman-ser spänner mellan det allra minsta till största formatet, säger hon, där musik och text hela tiden är i centrum för både sångaren och pianisten.

MARIA WAXEGÅRD

## Kalendarium jultiden 2023

### NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER

#### *Rachmaninov 150 år*

med Paganinivariationerna och Symfoni nr 2  
Fredagen 8 december kl 19 Crusellhallen i Linköping  
Lördagen 9 december kl 15 De Geerhallen i Norrköping

#### *Alla tiders jul*

med Norrköpings musikklasser  
Torsdag 14 december kl 18 De Geerhallen i Norrköping

#### *Nötknäpparen*

julsaga med streetdance  
Lördagen 16 december kl 15 De Geerhallen i Norrköping

#### *Gyllene upptakt*

på trettondagsafton med Christina Nilsson, sopran,  
och Michael Weinius, tenor  
Fredag 5 januari kl 17 De Geerhallen i Norrköping



Vadstena Sparbank



**vadstena buss**

**al**tryck

## Detta är livskvalitet!

*"Att bidra i ideellt arbete och delta i oavlönat hjälp-  
arbete är bevisligen något som främjar hälsa och  
välbefinnande, höjer livskvaliteten och till och med  
förlänger livet."*

Detta står att läsa i en doktorsavhandling om åld-  
rande och välbefinnande. Där framkommer många  
tänkvärda saker och något som går att åtgärda  
direkt är just att bidra i ideellt arbete och oavlönat  
hjälparbete.

Med detta i åtanke önskar vi allt gott i framtiden  
för våra sponsorer: **Vadstena Sparbank, Strand-  
bergs Mode, Ala-tryck, Vadstena Buss och Blomster-  
glädje i Motala.**

Samtidigt hoppas vi att alla som önskar sig ett  
gott och hälsosamt liv även vill bli sponsorer. Hör  
i så fall av er till undertecknad.

JAN JOHANSSON

## VADSTENA-AKADEMIENS VÄNFÖRENINGIS STYRELSE 2023-2024

ORDFÖRANDE: **Ettan Bratt**, Lidingö, 070-745 38 99,  
ettan@ettanbratt.se

SEKRETERARE: **Rune Gyllander**, Stockholm,  
0703- 59 20 60, runegylander@gmail.com

KASSÖR: **Hans Larsson**, Linköping, 070-910 7979,  
hanselarssonsson@hotmail.com

MEDLEMSANSVARIG: **Bengt Horn**, Motala, 0  
706-77 71 93, bengt.horn@boremail.com

KLUBBMÄSTARE: **Jan Johansson**, Vadstena,  
0706-85 30 03, jannemobel@telia.com

PUBLIKANSVARIG: **Viveca Sørensen**, Vadstena,  
0739-38 01 04, vivecaoes@outlook.com

AMBASSADÖR: **Loa Falkman**, Stocksund,  
0708-55 04 23, rosy.falkman@gmail.com

LEDAMOT: **Ture Rangström**, Stockholm och Gryts  
skärgård, 0705-36 82 09, rangstromture@gmail.com

LEDAMOT: **Millan Bäckström**, Vadstena,  
0768-31 06 94, millan317@hotmail.com

REDAKTÖR för Oxögat: **Maria Waxegård**, Norrköping,  
0768-40 81 81, maria.waxegard@telia.com

VALBEREDNING:

**Karin Westberg** (smk), 0709 206 174,  
karin.westberg21@gmail.com, **Ingrid Haking Raaby** och  
**Helena Agnemar**

## Ge bort i julklapp!

Årsavgiften för medlemskap i Vadstena-Akade-  
miens Vänner är 300 kr eller 500 kr för par.  
Betala på bankgiro 294-4569 eller swisha till  
123 129 3000. Glöm inte att uppge namn!

Är du redan vän? Inbetalningsavi kommer



**OXÖGA** "Oxöga, oval åskådarpöppning i sluten teaterloge, efter det motsvarande fr. *oeil de boeuf*, vilken beteckning gives runda fönsteröppningar i allm." [Svensk Uppslagsbok, 1934 års upplaga.] Oxögat ger möjlighet att observera utan att bli observerad och har fått ge namn åt medlemsbladet.